

همه چیز در مورد تقویم هجری شمسی روزی که برجها ماه شدند

شمسی حقیقی است، یعنی مدت زمان دو عبور متوالی مرکز خورشید از نقطه اعتدال بهاری. مدت متوسط آن ۳۶۵ شبانه روز و ۵ ساعت و ۴۸ دقیقه و ۴۵/۲ ثانیه اندازه‌گیری شده؛ اما مدت سال شمسی حقیقی ثابت نیست و بر اثر تغییر تعدادی از پارامترهای نجومی، تغییر می‌کند.

- مدت سال شمسی حقیقی در دوره‌های ۵۰ ساله (۱۳۸۵-۱۳۳۵ هـ ش) بین ۳۶۵ شبانه روز و ۵ ساعت و ۴۲ دقیقه تا ۳۶۵ شبانه روز و ۶ ساعت و ۴ دقیقه در تغییر بوده است. البته این مقدار متفاوت با سال نجومی است که زمین یک دور کامل به دور خورشید می‌گردد و مقدار آن ۳۶۵ شبانه روز و ۶ ساعت و ۹ دقیقه و ۱۰ ثانیه است.

به تقویم هجری شمسی برجی معروف است که اصول آن به قرار زیر است:

- مبداء آن، اول فروردین ماه سال شمسی هجرت پیامبر اسلام (ص) از مکه مکرمه به مدینه منوره است که ۱۱۹ روز قبل از اول محرم سال اول هجری قمری و مطابق با روز جمعه ۱۹ مارس ۶۲۲ میلادی است.
- لحظه تحویل سال مقارن با عبور مرکز خورشید از نقطه اعتدال بهاری است، وقتی که خورشید از نیم کره جنوبی وارد نیمکره شمالی آسمان می‌شود. این لحظه که اول برج حمل و نوروز نامیده می‌شود و همیشه بر روز اول بهار منطبق است.
- سال هجری شمسی برجی از نوع سال

تقویمی که امروز از آن استفاده می‌کنیم، جزو دقیق‌ترین گاهشماری‌های جهان است. این تقویم که ۱۲۵ سال (و نه ۱۳۹۱ سال) بیشتر عمر ندارد، در طول عمر خود فراز و نشیب‌های فراوانی را پشت سر گذاشته است. تقویم هجری شمسی را نخستین بار «عبدالغفارخان نجم الدوله» استخراج کرد. او عبارت ۱۲۶۴ شمسی را در حاشیه تقویم سال ۸۰۷ جلالی مطابق ۱۳۰۲-۳ هجری قمری ذکر کرد و از آن تاریخ به بعد، تقویمی را در ایران رایج کرد که اساس آن شمسی و مبداء آن هجرت پیامبر اکرم (ص) از مکه به مدینه است. البته تقویمی که او نوشت،

۱۲ برج

این تقویم شامل ۱۲ ماه حقیقی به نام «برج» است که به نام ۱۲ صورت فلکی قدیمی منطقه البروج که خورشید هر سال از آن‌ها عبور می‌کند، نامگذاری شده است. از حدود ۲۰ قرن قبل از آن، منجمان دایره البروج را به ۱۲ برج مساوی قراردادی تقسیم کرده بودند که اغلب متفاوت از آن صورت فلکی‌ای است که خورشید در آن به سر می‌برد. ضمن آنکه به دلیل حرکت تقدیمی زمین، محور زمین هر ۲۵ هزار و ۸۰۰ سال یک بار در آسمان دور می‌زند و برج‌ها در این بازه زمانی یک دور کامل روی تمام صورت‌های فلکی گردش می‌کنند. همین حرکت موجب تفاوت بین سال شمسی حقیقی و سال نجومی است. از سوی دیگر، به دلیل حرکت ظاهری غیر یکنواخت مرکز خورشید در آسمان، طول هر برج از ۲۹ تا ۳۲ روز متفاوت بود و همانند ماه قمری، گاه پیش می‌آمد که طول یک برج از سالی به سال دیگر تغییر کند. هر ۴ یا ۵ سال یک بار نیز مجموع طول سال به ۳۶۶ شبانه روز می‌رسید و به اصطلاح، سال کبیسه می‌شد. تقویم هجری شمسی برجی در آغاز رسمی نبود و تنها در تقویم‌های قدیمی و در امور گمرکات و مالیه ایران مورد استفاده قرار می‌گرفت؛ تا آنکه در سال ۱۳۲۸ هجری قمری / ۱۲۸۸ هجری شمسی، «میرزا عبدالحسین خان شیبانی» «وحدالملک»، نماینده تهران در مجلس شورای ملی، طرحی با موضوع قید تاریخ کلیه معاملات و مبادلات مشترکه عمومی از تاریخ قمری به هجری شمسی برجی را پیشنهاد کرد. این پیشنهاد در دوره دوم مجلس شورای ملی ایران در ماده ۳ قانون محاسبات عمومی، مصوب ۲۱ صفر ۱۳۲۹ / ۲ حوت ۱۲۸۹ پذیرفته شد و تقویم هجری شمسی برجی به عنوان مقیاس رسمی زمان در محاسبات دولتی تصویب شد. در اواخر سال ۱۳۰۳ هجری شمسی برجی، جمعی از نمایندگان دوره پنجم مجلس شورای ملی ایران، طرحی را پیشنهاد کردند که نام برج‌های عربی متداول در تقویم برجی به نام‌های فارسی تبدیل شود و نام سال‌ها در دوره دوازده حیوانی رایج نیز متروک شود. پس از بحث‌های فراوان، بالاخره در جلسه ۱۴۸ مجلس شورای ملی ایران در سه شنبه ۱۱ فروردین ۱۳۰۴، قانون تبدیل بروج به ماه‌های فارسی از نوروز ۱۳۰۴ شمسی به تصویب رسید و تقویم هجری شمسی به

عنوان تقویم رسمی کشور پذیرفته شد. تبدیل بروج‌ها به ماه‌های فارسی بدین ترتیب صورت گرفت: فروردین (حمل)، اردیبهشت (ثور)، خرداد (جوزا)، تیر (سرطان)، مرداد (اسد)، شهریور (سنبله)، مهر (میزان)، آبان (عقرب)، آذر (قوس)، دی (جدی)، بهمن (دلو)، اسفند (حوت).

نیک) و اسفند (فروتنی و بردباری).

قانون تقویم هجری شمسی

تقویم هجری شمسی که تا امروز تقویم رسمی کشور است، به غیر از نام و طول هر ماه همانند تقویم هجری شمسی برجی است. نام ماه‌های تقویم هجری شمسی ریشه

تقویم هجری شمسی دقیقاً بر مبنای محاسبات نجومی تعیین می‌شود.

تقویم هجری شمسی، تنها تقویم متداول در جهان است که علاوه بر کبیسه‌های چهارساله، کبیسه پنج ساله نیز دارد. وجود کبیسه‌های پنج ساله، باعث انطباق دایمی و دقیق‌تر تقویم هجری شمسی با فصول طبیعی می‌شود.

- تعداد روزهای ماه‌های تقویم هجری شمسی مبنای نجومی و طبیعی دارد. به عبارت دقیق‌تر، تعداد روزهای ماه‌ها با مدت حرکت ظاهری غیر یکنواخت مرکز خورشید روی دایره البروج هماهنگی کامل دارد.
- آغاز سال تقویم هجری شمسی، با سالگرد تولد بهار و آغاز شکوفایی دوباره طبیعت شروع می‌شود.

- اوستایی دارند و از القاب اهورا مزدا یا اسامی فرشتگان انتخاب شده است.
- تقویم هجری شمسی از لحاظ نجومی و طبیعی، از بهترین و دقیق‌ترین تقویم‌های جهان محسوب می‌شود. برخی از دلایل برتری این تقویم به ترتیب زیر است:
- مدت سال شمسی، نوروز و کبیسه‌های

- معنای ماه‌های فارسی نیز که در این قانون تصویب شد، اینگونه است: فروردین (نیروی پیش‌برنده)، اردیبهشت (راستی و پاکی)، خرداد (کمال و رسایی)، تیر (باران)، مرداد (جاودانگی و بی‌مرگی)، شهریور (کشور برگزیده)، مهر (عهد و پیمان)، آبان (آب‌ها)، آذر (آتش)، دی (آفریدگار، دادار)، بهمن (اندیشه